

Det vil maasse have undret, at jeg efter min Stilling ikke har talt nærmere om Religionsundervisningen, men derom talte min ærede Sidemand (Bjerre) saa indtrængende i det sidste Møde, at jeg har ment at kunne nøjes med i alt væsenligt at henvise til, hvad han sagde. Der var i den ærede Missioners Udtalelser noget, som jeg kunde have Øyst til at svare paa, men jeg veed, at min ærede Sidemand har udbedt sig Ordet for at svare derpaa, og derfor vil jeg derom kun sige dette: I Begyndelsen af dette Aarhundrede, i den Tid, der betegnes som Nationalismens Tid, da opstod en Mand, som har erhvervet sig et stort Navn i Videnskaben paa mange Omraader, den bekendte Berliner-professor Schleiermacher. Han holdt nogle Foredrag, som han udgav under Titlen: „Reden über die Religion an die Gebildeten unter ihren Verächtern“, altsaa paa Dansk: Taler om Religionen til de dannede blandt dens Foragtere“, et Skrift, som fik ganske overordentlig Betydning for hele Datidens Udvikling; et Skrift, hvori han gik ud paa at tale til Tidens dannede og vise dem, at naar der for Alvor skulde være Tale om Dannelse, maatte der ikke være en enkelt Side, som laa udannet og brat hen. Det var Religionens Sag, han vilde tale. Jeg tror, at der er god Grund til nu at føre lignende Tale. Jeg vil tillade mig at sige, at da jeg i sin Tid levede her i Kjøbenhavn som Privatdocent ved Universitetet, var Studenterforeningen mit egentlige Hjem — det var i den Tid, da netop de aandelige Bevægelser, som have herstet i den sidste Snæs Aar, vare begyndte ret at blive stærke — og da blev jeg idelig draget ind i Samtaler og Debatter mellem de unge Mennesker oppe i Studenterforeningen, og det forbavsede mig og bedrøvede mig at se, hvilken ligefrem Uvidenhed der fandtes i rent religiøse Kundskaber, Kundskaber i Religion. Jeg taler her slet ikke om det aandelige Standpunkt, hvorpaa man staar, men jeg mener, at til Dannelse hører ogsaa dette at have Kundskab til Religionen. Jeg mener rigtignok, at det gaar aldeles ikke an at føre de unge Mennesker saa vidt, som man kan føre dem i Kundskab til Oldtidens og Nutidens Dannelse, og saa lade dem staa paa det Standpunkt i Religionen, hvorpaa almindelige Mennesker staa i Konfirmationsalderen, tilmed da det virkelig er sandt, at Ungdommen i Latinskolerne i Henseende til ren Kundskab i Religion i Reglen staar tilbage for Ungdommen i Almueskolerne. Der er derfor ikke Tale om at slaa af paa det Timetal, der tillægges Religionen, men der burde lægges nogle flere Timer til. Jeg kan være til-

højelig til at gaa med til Indrømmelser paa andre Punkter, naar man kan gøre Indrømmelser paa dette, fordi jeg anser dette Punkt for saa overmaade vigtigt; men jeg vil rigtignok fremdeles sige til det ærede 5te Medlem for 1ste Kreds, at saa længe som det staar i vor Grundlov, at Folketirken er den Religion, som skal støttes af Staten, naturligvis fordi det er Folkets Flertals Religion, saa længe har Folketirken ogsaa Ret til at kræve, at det er Undervisning i Kristendom, der gives i de Latinskoler, der underholdes af Staten. En konfessionsløs Religionsundervisning vil jeg helst være fri for, thi en konfessionsløs Religionsundervisning vil i Virkeligheden blive en Undervisning — ja, jeg veed ikke, i hvad jeg skal kalde den, men Kristendom bliver det ikke. Man kan ikke selv være et kristent Menneske af Overbevisning og saa staa som Lærer for Ungdommen i Religion uden at tale ud af denne sin Overbevisning. Dermed er det ikke min Mening, at man skulde lægge Vægt paa de konfessionelle Forskelligheder. Jeg er enig med min ærede Sidemand i, at de ikke skulle drages frem i Skolerne; men ligesom det paa den ene Side er Kundskab, der skal gives, saa at Læreren ikke skal gaa ud paa Ophbyggelse, skal det paa den anden Side være klart for den unge, at Læreren taler ud af sin Overbevisning. Jeg har selv staaet som Lærer i Religion i en privat lærd Skole og eksamineret til Afgangseksamen i Religion, og jeg havde — skønt det var før den Tid, hvor de store aandelige Brydninger vare komne frem — blandt mine Elever, det vidste jeg meget godt, adskillige, som aldeles ikke troede paa Kristendommen. Men det glæder mig at kunne sige, at blandt disse unge Mennesker, som jeg havde været Lærer for, og som aldeles ikke troede paa Kristendommen, var der netop en, hvis Hjerte jeg alligevel vandt, og skønt jeg ikke vandt ham for Kristendommen, bleve vi dog ved at være gode Venner, indtil han døde tidligt, og han søgte mig ogsaa, efter at han var kommet ud af Skolen. Det lader sig meget godt gøre at være Lærer for de unge saaledes, at man, samtidig med, at man kræver den Kundskab, de skulle have, faar dem til at se, at det, de maasse ikke selv kunne tro paa, kunne de dog have Agtelse for, saa at de kunne se, at det ikke er saaledes, som det saa tit fortælles, at Præsterne kun tale, fordi de blive betalte derfor, og at det virkelig er saaledes, at Kristendommen er et aandeligt Liv, som et Menneske kan leve sit Liv paa, og som kan sætte ham i Stand til at leve sit Liv lykkeligere end de, der ikke kunne dele denne Tro. Det er